

Annotatie commissie Zorg, Welzijn, Cultuur & Sport (ZWCS)

Van: drs. L.M. (Mark) Jongsma
Telefoon: 010-2672559
E-mail: m.jongsma@griffie.rotterdam.nl
Ons kenmerk: 25bb006383
Datum : 11 september 2025
Betreft : Concept eindadvies kwartiermaker
Vergadering: 17 september 2025

1. Doel van de bespreking

De commissie bespreekt met wethouder Kasmi de wethoudersbrief over het concept eindadvies van de kwartiermaker.

De bespreking zal vooraf worden gegaan door een korte toelichting van de kwartiermaker op de belangrijkste punten uit haar eindadvies, waarna de commissieleden in technische tijd technische vragen aan de kwartiermaker kunnen stellen.

Ook hebben zich inmiddels al 3 partijen gemeld om in te spreken.

- DO-overleg
- Kernteam transitie culturele sector
- Cultuur Concreet

Zij zullen direct na de toelichting door de kwartiermaker aan het woord komen. Mogelijk zullen nog meer insprekers zich melden voor dit onderwerp. Zij hebben tot maandag 15 september (uiterlijk 14.00 uur) de tijd om zich te melden om in te spreken.

2. Voorgeschiedenis

Door de opheffing van de RRKC in april 2022 is er een nieuw adviesmodel voor de culturele sector nodig. Omdat een nieuw model niet op korte termijn te realiseren bleek, is er voor de cultuurplanperiode 2025-2028 gewerkt met een tijdelijke adviescommissie. In een [wethoudersbrief](#) van eind december 2022 bent u geïnformeerd over de transitie en de consequenties voor het cultuurplanproces 2025-2028. Per 1 januari 2024 is er door het college een kwartiermaker aangesteld om vorm en richting te geven aan het transitieproces.

Meest recentelijk heeft u in een [technische sessie van 28 mei](#) een nadere toelichting gekregen op de procesbrief over de gewijzigde planning en oplevering en bent u door de kwartiermaker geïnformeerd over de laatste stand van zaken van de transitie op dat moment.

3. Te bespreken stukken

- [\[25bb006104\] Wethoudersbrief Kasmi over reactie op concept-eindadvies kwartiermaker transitie cultuur](#)

Met als bijlagen:

- [\[25bb006105\] Bijlage 1 behorende bij 25bb006104 - Eindadvies Kwartiermaker Culturele Transitie Rotterdam](#)
- [\[25bb006106\] Bijlage 2 behorende bij 25bb006104 - IABx2025 Final Report](#)

4. Aandachtspunten

In voorbereiding op de commissievergadering van 30 oktober, waarin het raadsvoorstel besproken zal worden, zal de commissie nog een werkbezoek brengen aan Amsterdam. U heeft hiertoe in de procedurevergadering van 3 september ingestemd met het procesvoorstel. Dit procesvoorstel treft u ook bij de overige relevante informatie. De definitieve datum van dit werkbezoek wordt op korte termijn nog bekend gemaakt.

In de wethoudersbrief staat een overdenking op de 4 aanbevelingen;

1. Adviesmodel voor raad en college, inclusief governance (cultuurhaven);
2. Voorstel Rotterdams Fonds voor Cultuur;
3. Gericht en trust-based financieren;
4. Space and Place en vastgoed.

1. Adviesmodel/Cultuurhaven

Met name aanbeveling 1 is van belang voor de rol die de gemeenteraad gaat vervullen in het nieuwe adviesmodel. Voorgesteld wordt een onafhankelijk forum voor advies: de Cultuurhaven. De Cultuurhaven vergt nader onderzoek en voor de uitwerking legt de wethouder diverse aandachtspunten bij u neer.

- De kwartiermaker wil de advisering over vraagstukken rond subsidieverdeling (derde adviestaak in de opsomming in de wethoudersbrief) niet bij de Cultuurhaven beleggen, maar bij het voorgestelde fonds op afstand. Volgens de wethouder ontstaat daardoor mogelijk een risico van adviesconcurrentie als twee adviesorganen tegengestelde adviezen uitbrengen. In de dagelijkse gang van zaken ontstaat volgens de wethouder grijs gebied in de afbakening van thema's tussen beide taken, omdat beleidsuitvoering en subsidieverdeling nauw verweven zijn. In uw bijdrage tijdens de commissievergadering kunt u aangeven hoe u hier over denkt. Ook kunt u een nadere duiding van het standpunt van de wethouder hierin vragen.

In de brief van de wethouder wordt voorgesteld om de facilitering van de cultuurhaven te beleggen bij de gemeente. U kunt de wethouder om een nadere duiding/invulling vragen en u kunt ook aangeven hoe u hierover denkt.

Ook heeft de wethouder een denkrichting over de adviestaak rond structurele subsidieverstrekking (zoals bijvoorbeeld bij het cultuurplan). U kunt de wethouder hier nader naar bevragen.

Volgens de wethouder is de Cultuurhaven een zeer geschikt model om democratisering binnen het culturele veld vorm te geven. Bij de totstandkoming van het cultuurbeleid ziet hij een actievere rol voor Rotterdammers en wil hij samen met u bekijken welke vormen van participatie het beste passen bij de inrichting van de Cultuurhaven.

De wethouder neemt in overweging om adviestaken rond subsidievraagstukken te beleggen binnen de cultuurhaven.

Het college zal u ter besluitvorming een conceptregeling voorleggen, waarbij vooralsnog gedacht wordt aan een artikel 84-commissie. U kunt vragen of dit medio oktober wordt voorgelegd en of de

beoogde commissie vergelijkbaar is met de [Amsterdamse Kunstraad](#) en of er dan gedacht moet worden aan een vergelijkbare verordening?

Ook kunt u vragen hoe de wisselwerking tussen de cultuurhaven, de artikel 84 commissie, de Gemeenteraad en het college van b&w eruit komt te zien?

Voor een goed functionerend adviesmodel zijn een scherpe en duidelijke afbakening van taken en verantwoordelijkheden essentieel. Daarenboven dient dit ook duidelijk op schrift te staan.

In de wethoudersbrief worden er drie adviestaken onderscheiden:

I. gevraagd en ongevraagd advies aan de gemeenteraad over de beleidskaders (denk aan een nieuwe uitgangspuntennota)

II. gevraagd en ongevraagd advies aan het college over vraagstukken die betrekking hebben op het uitvoering geven aan de beleidskaders vanuit de gemeenteraad

III. gevraagd advies aan het college rond subsidieverdeling (zoals verdeling subsidiemiddelen voor cultuurplan, impulsregeling of andere subsidieregelingen)

Om vaststelling van een nieuw beleidskader cultuur (uitgangspuntennota) medio 2027 mogelijk te maken, met voldoende advisering aan de gemeenteraad over de nieuwe uitgangspuntennota, zal er ruim voor die tijd volledige duidelijkheid moeten zijn over het nieuwe adviesmodel, vooral ook omdat alle betrokkenen zich de nieuwe werkwijze eigen moeten maken en hier ook tijd voor nodig is om dit op een goede manier vorm te geven.

2. Voorstel Rotterdams Fonds voor Cultuur

Om de ambities van de transitie waar te maken zijn volgens de wethoudersbrief aanvullende inkomstenbronnen noodzakelijk. Rotterdamse culturele instellingen hebben een bewezen trackrecord op fondsenwerving en betrokkenheid van private partijen. Daar liggen volgens de wethouder nog meer kansen.

De wethouder schetst 2 modellen, waarbij hij een voorkeur heeft voor het 2^e model; Een stichting met publiekrechtelijke bevoegdheden die haar taken uitvoert met mandaat van het college (advies, p.40). In dit geval is sprake van een uitvoeringsorganisatie van gemeentelijk beleid. De raad bepaalt de beleidskaders en de stichting voert een deel van het vastgestelde beleid uit. Het college blijft verantwoordelijk voor de uitvoering van dit beleid, bijvoorbeeld bij bezwaar en beroep. Als de stichting private middelen zou verwerven, heeft de politiek zeggenschap over de besteding van die specifieke middelen. Hierbij is het mede van belang om acht te slaan op het Beleidskader verbonden partijen en bestuurlijke relaties. De stichting zal dan gedefinieerd kunnen worden als een bestuurlijke relatie.

In de wethoudersbrief worden nadere contouren en invulling geschetst voor dit model.

U kunt in uw bijdrage aangeven hoe u hier in staat, bijvoorbeeld met de geschetste rol voor de IABX. U kunt ook vragen wat de verschillen/overeenkomsten zijn met het [Amsterdamse Fonds voor de Kunst \(AFK\)](#).

3. Gericht en trust-based financieren

Volgens de kwartiermaker en de wethouder sluiten subsidies onvoldoende aan bij urgenties van het ecosysteem. De makers van kunst en cultuur mogen meer gewaardeerd worden als frontrunners van nieuwe ontwikkelingen. Het subsidie-instrumentarium is verbreed en toegankelijker geworden (ook voor individuele personen), maar volgens de wethouder moeten hierin nog meer stappen gezet worden; flexibilisering en differentiatie van subsidies als vervolg op eerdere initiatieven.

De wethouder overweegt om de subsidiering in te richten langs twee lijnen:

1. financiering van individuele instellingen (subsidiehuis).

De wethouder wil hierbij differentiëren in looptijden en vormen van subsidies. Daaruit volgen ook andere manieren van advisering en beoordeling. *Vraag die u kunt stellen is, of hiervoor nieuwe subsidieregelingen opgetuigd moeten gaan worden?*

2. financiering van programma's (programmahuis) om samenwerking te stimuleren.

In het programmahuis is het belangrijk dat makers, organisaties en gemeenschappen de ruimte krijgen om op hun eigen manier bij te dragen aan de culturele doelen van de stad. Deze vorm van financiering erkent dat niet iedereen even goed past binnen bestaande regels of systemen, maar wel van grote waarde is voor Rotterdam.

Voor de verbreding van beoordelingssystematieken, wordt door de wethouder verwezen naar p.50 van het advies van de kwartiermaker. De wethouder ziet een flexibel opererende Cultuurhaven en een gedifferentieerd subsidiestelsel hand in hand gaan.

De wethouder omarmt het advies van de IABx 2025 voor kleine en middelgrote organisaties gericht op het vrijmaken van private bijdragen. Met een relatief kleine investering (lumpsum) vanuit de gemeente zou een start gemaakt kunnen worden. De positionering zou buiten de gemeente moeten zijn. De wethouder denkt aan het uitwerken van een business case met aandacht voor de haalbaarheid van de geraamde inkomstenmix 2035 (advies, p.74), rekening houdend met de aanwezige fondsenstructuur in Rotterdam en het voorkomen van directe concurrentie met de fondsinspanningen van individuele cultuurinstellingen en makers.

Wat betreft het tweede model (waaronder stichtingen als Amsterdams Fonds voor de Kunst en de Rijkscultuurfondsen) geeft de wethouder aan dat er in Nederland geen cultuurstichtingen bekend zijn die zowel gemandateerd overheidssubsidies verstrekken als privaat geld werven. Genoemde stichtingen verstrekken enkel vanuit gemeentelijke of rijks gelden. Er vinden grotendeels dezelfde activiteiten plaats als binnen een overheidsorganisatie. Het opzetten en inrichten van een aparte stichting met eigen directie, Raad van Toezicht, pand, IT-middelen etc. komt de wethouder overbodig over. Het geld dat met de inrichting en exploitatie daarvan gemoeid is, zal in mindering gebracht moeten worden op het totale cultuurbudget, terwijl deze uitvoerende subsidiewerkzaamheden op dit moment naar tevredenheid zijn belegd binnen bestaande structuren. Het accounthouderschap met de sector is bij bestaande partijen als gemeente, CultuurConcreet en Rotterdam Festivals al goed belegd, aldus de wethoudersbrief.

Volgens de wethouder sluit het fondsmodel minder goed aan bij de doelstelling om cultuur integraler onderdeel te laten zijn van stedelijke vraagstukken en zal deze verdere inzet op domeinverbindend werken bemoeilijken.

4. Space and Place en vastgoed

Voor wat betreft dit onderdeel wil de wethouder actief inzetten op gemeentelijk vastgoed; door meer spreiding in wijken waar het aanbod nu nog beperkt is (conform Ruimtelijke Visie Cultuur, 24bb004407); door het stimuleren van het delen van ruimte (meervoudig ruimtegebruik, combineren met andere beleidsdomeinen) en door structurele borging van cultuur in gebiedsontwikkeling.

5. Financiële consequenties

Onduidelijk is wat de financiële consequenties zijn/waren van het advies en ook voor de implementatie van een toekomstig model is dit (nog) niet duidelijk.

5. Achtergrondinformatie

- [\[22bb007758\] Annotatie Commissiegriffier over Nieuw adviesmodel voor de culturele sector](#)
- [\[22bb008800\] Wethoudersbrief Kasmi over Transitie- en cultuurplanproces](#)
- [\[24bb004409\] Bijlage behorende bij 24bb004407 over Ruimtelijke Visie Cultuur 2028](#)
- [\[24bb008914\] Aanvraag Regeling van werkzaamheden van Dommelen en Engberts over rolverdeling adviescommissie, raad en college](#)
- [\[25bb001960\] Annotatie Expertmeeting over "Governance" rond Cultuurplan 2025-2028](#)
- [\[25bb005968\] Procesvoorstel Werkbezoek Cultuur 020](#)

6. Verdere procedure

Raadsbehandeling is op dit moment niet voorzien. In de wethoudersbrief wordt een planning aangegeven, waarin besluitvorming in de gemeenteraad voorzien is op 4 december 2025. Op 14 oktober wordt de collegereactie naar de gemeenteraad gestuurd inclusief eindadvies. Niet duidelijk is wat de besluitvorming op 4 december precies omvat en of er een raadsvoorstel (bijvoorbeeld een verordening over de rolverdeling in het nieuwe adviesmodel) naar de gemeenteraad gestuurd gaat worden?